

Затверджено Вченою радою
ОНУ імені І.І. Мечникова
від "20" грудня 2016 р. № 4

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Економіко-правовий факультет
Кафедра економіки та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

 В. М. Хмарський

“ _____ ” 20__ р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСІАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)

Спеціальність: 051 «Економіка»

2019 рік

РОЗРОБНИКИ:

Ломачинська І.А., к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри економіки та підприємництва

Протокол № 1 від “28” серпня 2019 року

Завідувач кафедри

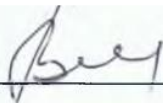

проф. Горняк О. В.

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) економіко-правового факультету:

Протокол № ___ від ___ серпня 2019 року

Голова НМК

(Масін В. М.)

ВСТУП

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – вивчення фінансіалізації як закономірності сучасного економічного розвитку та її впливу на соціально-економічні процеси в країні.

Дисципліна має теоретико-прикладний характер: у теоретичному плані вона повинна поглибити фундаментальні знання щодо мезо-, макро- та мегаекономічної сфери фінансових відносин; у прикладному плані – закласти базові знання з методик аналізу ефективності фінансових процесів та їх впливу на соціально-економічний розвиток країн в умовах глобалізації, глобальної нестабільності; фінансової складової економічної безпеки у відкритій економіці.

Задачі дисципліни полягають у засвоєнні теоретико-методологічних та практичних основ розвитку процесів фінансіалізації; еволюції процесів фінансіалізації економічного розвитку; взаємодії реального і фінансового секторів економіки та її впливу на розвиток національної економіки; оцінки фінансіалізації як фактору розвитку національної економіки країни та її наслідки; розробки та впровадження економічної та фінансової політики в контексті нівелювання негативних наслідків фінансової глобалізації.

Предмет навчальної дисципліни – закономірності розвитку фінансіалізації та її вплив на соціально-економічні процеси.

Очікувані результати навчання.

У результаті вивчення курсу здобувачі повинні

знати:

- науково-обґрунтоване розуміння фінансіалізації як ключової рушійної сили затвердження фінансової економіки, як мегатренду, що визначає сучасну парадигму економічної науки;
- загальнотеоретичну панораму фінансіалізації у пов'язаних економічних системах, її передумови і наслідки для соціально-економічного розвитку;
- методологію дослідження фінансіалізації економічного розвитку та її наслідків;
- механізми і закономірності формування економічної та фінансової політики в умовах фінансової глобалізації.

уміти:

- комплексно застосовувати сучасний методологічний апарат для дослідження фінансіалізації та її впливу на соціально-економічні процеси;
- характеризувати якість фінансових процесів в умовах глобалізації;
- оцінювати та моделювати залежність між рівнем фінансіалізації та індикаторами соціально-економічного розвитку, інвестиційної активності;
- розробляти стратегії розвитку суб'єктів господарських відносин, рекомендації в сфері державного управління національною економікою в контексті нівелювання негативних наслідків фінансіалізації;

– практично оцінювати і моделювати результати економічної політики в умовах фінансової глобалізації

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК):

КС.01. Знання історії розвитку та сучасного стану наукових знань.

КС.02. Здатність ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень.

КІ.01. Здатність до аналізу і синтезу.

б) спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

КФ3.01. Дослідницькі навички і уміння.

КФС 06. Здатність науково-обґрунтовувати і оцінювати фінансіалізацію як тенденцію структурних зрушень в економічному розвитку в умовах відкритої економіки.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1

Фінансіалізація як сучасна закономірність економічного розвитку

Тема 1. Теоретико-методологічні засади фінансового розвитку в умовах глобалізації

Фінансова економіка і фінансіалізація: передумови, причини, принципи та фундаментальні характеристики.

Підходи до визначення сутності поняття «фінансіалізація».

Рівні організаційної динаміки процесу фінансіалізації економіки.

Загальнотеоретична панорама процесу фінансіалізації у пов'язаних економічних системах.

Фінансовий та реальний сектори: зміст, структурні елементи, роль в економіці. Роль фінансового сектору по відношенню до реального відповідно основним економічним школам.

Ретроспективний аналіз фінансіалізації економічного розвитку.

Класифікація впливу фінансіалізації на сфери економічної. Наслідки фінансіалізації.

Фінансіалізація і динаміка економічного розвитку. Фінансіалізація і ділові цикли.

Фінансовий ринок як передаточний механізм нестабільності і циклічних коливань в умовах відкритої економіки (модель Агійона-Бачетті-Бенерджі).

Тема 2. Методологія дослідження фінансіалізації економічного розвитку.

Підходи до оцінювання фінансіалізації економіки в різних умовах господарювання.

Показники для оцінювання фінансіалізації економіки та їх використання в контексті впливу на економічне зростання, соціальний добробут, інвестиційні рішення, товарні ринки, ефективність фінансових ринків.

Інтегральний показник рівня фінансіалізації економіки та методика його розрахунку.

Оцінювання впливу фінансіалізації на конвергенцію реального та фінансового секторів.

Оцінювання впливу фінансіалізації економіки на стійкість фінансової системи та економічну безпеку країни.

Оцінювання рівня фінансіалізації регіональних господарських систем та її вплив на розвиток регіональної економіки.

Особливості оцінки фінансіалізації та її наслідків в розвинених країнах і країнах, що розвиваються.

Тема 3. Фінансіалізація та економічна політика

Національні та глобальні пріоритети економічної та фінансової політики держави в умовах глобалізації. Трансформація економічної та фінансової політики в умовах глобалізації.

Важелі впливу на розвиток національної економіки та фінансової системи економіки в умовах поступової їх фінансіалізації.

Політика у сфері діяльності суб'єктів економіки та її вплив на фінансовий та реальний сектори.

Фінансова політика попередження і ліквідації наслідків глобальної економічної та фінансової нестабільності.

Фінансова політика і глобальні проблеми.

Соціалізація фінансової політики в умовах глобалізації.

Змістовний модуль 2

Аналіз ролі фінансіалізації у соціально-економічному розвитку, інвестиційній активності

Тема 4. Оцінка впливу фінансіалізації на соціально-економічні процеси

Вплив фінансіалізації на індикатори соціально-економічного розвитку (ВВП, ВВП на душу населення, ІШ, грошові агрегати, витрати населення, безробіття, зайнятість, індекс Джині). Особливості для розвинених країн та країн, що розвиваються.

Базові ознаками процесу фінансіалізації товарних ринків. Ідентифікація впливу фінансіалізації на структуру і динаміку товарних ринків, цінові показники товарно-сировинних ринків.

Ідентифікація впливу фінансіалізації на поведінку економічних суб'єктів в умовах розвиненої економіки та економіки, що розвивається.

Тема 5. Фінансіалізація та рух фінансових ресурсів в економіці

Схема дослідження дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці

Формалізація впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на економічне зростання.

Ідентифікація залежностей між дисбалансами руху фінансових ресурсів та інвестиційними потоками.

Концептуальні та методологічні засади регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці.

Інструменти та напрями державного регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Буквич Р., Оцич Ч. Финансиализация и современные экономические кризисы. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/finansializatsiya-i-sovremennye-ekonomicheskie-krizisy>
2. Радзівська С. Глобальна криза, фінансіалізація і технологічний розвиток. Міжнародна економічна політика. 2016. № 1. С. 126-157
3. Халина О. В. Финансомика как современная форма хозяйственной жизни. Бізнес-інформ. 2012. № 1. С. 169-173.
4. Epstein, G. Financialization and the World Economy. Edward Elgar Publishing, 2005. 440 p.
5. Foster J.V. Financialization of Capitalism . Monthly Review. 2007. № 11. P. 8-10.
6. Krippner, G. R. The Financialization of the American Economy. Socio-Economic Review. 2005. Vol. 3, no. 2. Pp. 173-208.
7. Till van Treeck. The macroeconomics of “financialisation“ and the deeper origins of the world economic crisis. Working Papers. Macroeconomic Policy Institute, 2009.

Додаткова:

1. Білорус О. Г. Структурна трансформація глобального капіталу та гіперфінансіалізація відтворювальних процесів. Фінанси України. 2016. № 1. С. 7-19
2. Корнєєв В. М. Методологічні засади оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України. Дис. ... докт. екон. наук. Суми, 2015. 503 с.
3. Корнєєв М. В. Теоретико-методичні засади оцінювання рівня фінансіалізації економіки. Проблеми економіки. 2014. № 3. С. 19-24.
4. Корнєєв М. В. Удосконалення системи регулювання вітчизняного фінансового сектора в умовах фінансіалізації економіки. Бізнес-Інформ. 2014. № 8. С. 243-247.
5. Корнєєв М. В. Вплив фінансіалізації економіки на рівень задоволення окремих суспільних потреб. Вісник Хмельницького національного університету. 2014. № 4, Т. 1. С. 211-219
6. Ломачинська І. А. Вплив конвергенції фінансового та реального секторів на розвиток національної економіки України. Вісник Одеського національного університету. Економіка. 2012. том 17, вип. 2. С. 139-146.
7. Лютий І. О., Мороз П. А. Суперечності процесів фінансіалізації та їх вплив на економічне зростання в Україні. Економіка України. 2014. № 4. С. 29-39.

8. Мандибура В. О. Фіктивний капітал та його вплив на кризу глобальної фінансової системи. Економічна теорія. 2012. №. 3. С. 27-41.

9. Перес К. Технологические революции и финансовый капитал. Динамика пузырей и периодов процветания / Карлота Перес; пер. с англ. Ф.В.Маевского. М.: Издательский дом «Дело» РАНХиГС, 2011. 232 с.

10. Assa, J. Financialization and its consequences: the OECD Experience. Finance Research. 2012. 1(1): 35–39.

11. Collins M. Financialization of the Economy Hurts Manufacturing. Industry Week. Advancing the Business of Manufacturing. Sep. 25, 2015. URL: <http://www.industryweek.com/competitiveness/financialization-economy-hurts-manufacturing>

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Статистика у реальному часі – <https://www.worldometers.info/>
3. World Bank Open Data – <https://data.worldbank.org/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

5. Засоби діагностики успішності навчання

Поточне оцінювання усних відповідей та письмових завдань, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання індивідуальних науково-дослідних завдань; підсумковий тест.

Оцінювання знань здобувачів повинно сприяти реалізації низки завдань, зокрема:

- підвищення мотивації здобувачів до системного навчання впродовж семестру та навчального року, переорієнтація їх цілей з отримання позитивної оцінки на формування системних, стійких знань, умінь та навичок;

- відповідність переліку, форм, та змісту контрольних заходів вимогам КМСОНП;

- відкритість контролю, яка базується на ознайомленні здобувачів на початку вивчення дисципліни переліком, формами та змістом контрольних завдань, критеріями та порядком їх оцінювання;

- подолання елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань, що забезпечується виконанням індивідуальних завдань із застосуванням модульної системи оцінювання;

- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей здобувачів, розвитку їх творчого мислення, та підвищення ефективності навчального процесу.

Ця дисципліна вивчається протягом одного року та складається з трьох змістових модулів (ЗМ). По завершенню курсу здобувачі складають залік у формі тестування. На залік виносяться вузлові питання, типові і комплексні завдання, що потребують чіткої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється шляхом виконання індивідуальних завдань, які включають *поточний модульний контроль, семестровий контроль.*

Результати контрольних завдань оцінюються за 100–бальною системою.

У випадку відсутності здобувача на лекції або семінарському занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача) або відпрацювати пропущене заняття шляхом написання контрольної роботи. Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліковій книжці.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

ІНДЗ 1: Оцінка рівня фінансіалізації економіки України та її впливу на індикатори соціально-економічного розвитку.

Основні вимоги щодо змісту: аналіз статистики не менше, ніж 10 останніх років, наявність економіко-математичної моделі, використання Microsoft Excel. Обсяг – від 15 сторінок. Кількість джерел – не менш п'яти актуальних.

ІНДЗ 2: Оцінка впливу фінансіалізації економіки України на розвиток фінансових ринків (сегменти за вибором).

Основні вимоги щодо змісту: аналіз статистики не менше, ніж 10 останніх років, наявність економіко-математичної моделі, використання Microsoft Excel. Обсяг – від 15 сторінок. Кількість джерел – не менш п'яти актуальних.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний контроль					ІНДЗ		Підсумковий контроль	Сума
М1			М2		1	2	30	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5				
20			10		20	20		